

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu **K., s.r.o.** so sídlom v P., IČO: X., zastúpený I. , s.r.o., Advokátska kancelária, Z., proti žalovanej **V. Š.**, bývajúcej v Ž., zastúpenej M. , s.r.o., so sídlom R., **o ochranu vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13 C 63/2005, v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu v Prešove z 4. decembra 2006 č.k. 13 C 63/2005-113 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 13. marca 2008 č.k. 7 Co 38/2007-148,

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 13. marca 2008 sp. zn. 7 Co 38/2007 a rozsudok Okresného súdu v Prešove z 4. decembra 2006 sp. zn. 13 C 63/2005 a vec vracia Okresnému súde v Prešove na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa žalobou podanou 3. mája 2005 na Okresnom súde v Prešove domáhal uloženia zákazu právnomu predchodcovi žalovanej v prejazde motorovými a nemotorovými vozidlami, v prechode peši a akéhokoľvek vstupu na pozemok parcelné č. X. zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m² nachádzajúcich sa v katastrálnom území N., ktorý je vedený Správou katastra P. na LV č. X..

Okresný súd v Prešove rozsudkom z 4. decembra 2006 č.k. 13 C 63/2005-113 žalovanej zakázal prejazd motorovými a nemotorovými vozidlami, peši prechod a akýkoľvek vstup na pozemok parcela č. X. zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m² nachádzajúcich sa v katastrálnom území N., ktorý je vedený Správou katastra P. na LV č. X.. Súčasne zaviazal žalovanú nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 7 462,- Sk do 3 dní od

právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu žalobcu. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil tým, že mal preukázané vlastnícke právo žalobcu k nehnuteľnosti, parcelné č. X. zastavaná plocha a nádvorie vo výmere X. m² zapísané na LV č. X. Katastrálne územie N.. Právny predchodca žalovanej užíval túto nehnuteľnosť na základe podnájomnej zmluvy uzavretej s Ing. V. M., pričom Ing. V. M. bol oprávnený dávať túto nehnuteľnosť do podnájmu na základe zmluvy o nájme uzavretej so žalobcom. Podľa uzavretej podnájomnej zmluvy, platnosť podnájomnej zmluvy je viazaná na platnosť zmluvy o nájme. Právny predchodca žalovanej okrem uzavretej zmluvy s Ing. M. nemal žiaden iný právny titul na užívanie nehnuteľnosti žalobcu. Smrťou právneho predchodcu žalovanej neprešlo na žalovanú právo vyplývajúce zo zmluvy o podnájme, pretože na platnosť zmluvy o podnájme sa vyžadoval súhlas žalobcu ako vlastníka nehnuteľnosti s uzavretím zmluvy. Tento súhlas bol daný len vo vzťahu k právnemu predchodcovi žalovanej MVDr. J. Š. a súhlas sa týkal MVDr. J. Š. ako podnikateľa. Navyše súhlas MVDr. J. Š. získal v súvislosti so svojim podnikaním a žalovaná v podnikaní svojho právneho predchodcu nepokračuje. Aj keby práva vyplývajúce z tejto zmluvy prešli na žalovanú ako právnu nástupkyňu MVDr. J. Š., tieto práva by zanikli zánikom platnosti zmluvy o nájme uzavretej medzi žalobcom a Ing. V. M.. Zmluva medzi týmito účastníkmi konania zanikla výpoveďou, ktorá bola doručená Ing. M. dňa 2. novembra 2006. Od platnosti nájomnej zmluvy odvodzovali svoju platnosť aj všetky podnájomné zmluvy a zánikom nájomnej zmluvy zanikli aj všetky podnájomné zmluvy.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovanej rozsudkom z 13. marca 2008 č.k. 7 Co 38/2007-148 rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. Stotožnil sa so závermi súdu prvého stupňa. V závere odôvodnenia uviedol, že na pojednávaní konanom dňa 13. marca 2008 právny zástupca žalovanej spochybnil záver o provizórnej ceste nachádzajúcej sa na parcele č. X. s tým, že táto cesta má charakter verejnej miestnej komunikácie tretej triedy a je vo vlastníctve Mesta P.. Na takto doplnené dôvody odvolania však nemohol prihliadnuť. Platí totiž ustanovenie § 205 ods. 3 O.s.p. podľa ktorého rozsah v akom sa rozhodnutie napadá a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie. Odvolací súd, ktorý je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný na takto oneskorene doplnené dôvody odvolania nemohol prihliadnuť.

Proti rozsudkom nižších súdov podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor, ktorého prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzoval z ustanovenia § 243e ods. 1, § 243f ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p. s odôvodnením, že súd prvého stupňa uznesením z 15. mája 2006 zamietol

návrh právnej zástupkyne žalovanej na doplnenie dokazovania. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa po vyhlásení uznesenia neodôvodnil a nevykonanie týchto dôkazov neodôvodnil ani v odôvodnení rozsudku 4. decembra 2006 č.k. 13 C 63/2005-113. Majúc však na zreteli zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania súd prvého stupňa mal vypočúť právnu zástupkyňou žalovanej navrhnutých svedkov, minimálne príslušných zamestnancov Mesta P., ktorí by dostatočným spôsobom ozrejmili výstavbu pozemnej komunikácie a jej kategorizáciu ako aj vykonať ohliadku pozemnej komunikácie a to či sa nachádza v uzavretom areáli účastníkov konania, resp. či ide o pozemnú komunikáciu verejne prístupnú. Nevykonanie účastníkom navrhnutých dôkazov bez ďalšieho odôvodnenia súdu o ich nevykonaní berúc do úvahy ich význam pre ďalší výber práva aplikovateľného na doposiaľ zistený skutkový stav je nedostatkom v zisťovaní skutočností rozhodných pre posúdenie veci, ktorý zodpovedá inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. V súvislosti s nevykonaním navrhnutých dôkazov možno dospieť k záveru o pochybení súdu prvého stupňa majúceho vplyv na ďalší priebeh konania, ktorého výsledkom boli rozhodnutia spočívajúce v nesprávnom právom posúdení veci nevynímajúc z uvedeného aj rozhodnutie súdu odvolacieho. V konkrétnom prípade tak súd prvého stupňa ako aj súd odvolací aplikovali na nedostatočne zistený skutkový stav veci nesprávny právny predpis, keď poskytli súkromnoprávnu ochranu podľa Občianskeho zákonníka účastníkovi konania, žalobcovi, v situácii, keď táto neprichádzala do úvahy z dôvodu verejnoprávnej úpravy v konaní preskúmaných vzťahov. Navrhol preto oba rozsudky nižších súdov zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení z 19. mája 2009 navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť, keďže v danom prípade neexistujú dôvody na zrušenie napadnutých rozsudkov.

Žalovaná v procesnom podaní z 16.6.2009 sa pripojila k mimoriadnemu dovolaniu, nakoľko postupom prvostupňového ako aj druhostupňového súdu došlo nepochybne k odopretiu spravodlivosti žalovanej, čo je v rozpore so zásadami zákona č. 99/1963 Zb. a v neposlednom rade tiež v rozpore s ústavnými právami obsiahnutými v článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky ako aj v rozpore s ustanoveniami čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutia nižších súdov v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatne rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Z doslovného znenia ustanovenia § 243f ods. 1 písm. a/ a b/ O.s.p. (viď najmä slovo „došlo“ a rovnako „je“) vyplýva, že relevantným dôvodom pre podanie mimoriadneho dovolania nie je nikdy procesná vada, v otázke vzniku ktorej nie je istota ale vždy len vada preukázaná alebo zistená. To v plnom rozsahu platí nielen vo vzťahu k procesným vadám konania v zmysle § 237 O.s.p., ale aj na tzv. inú vadu konania, v prípade ktorej sa navyše (okrem danosti samotnej vady) vyžaduje, aby mala (teda nielen mohla mať) za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 1 Občianskeho súdneho poriadku Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 2 Občianskeho súdneho poriadku v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, uskutočňujú výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne, a dbajú pritom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv

a právnych záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb.

Podľa § 3 Občianskeho súdneho poriadku občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené.

Podľa § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 121 Občianskeho súdneho poriadku netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7.

Podľa § 213 ods. 3 O.s.p. ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám.

Podľa § 213 ods. 4 O.s.p. odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých účastníkom konania, ak ich nevykonal súd prvého stupňa, hoci mu ich účastník navrhol alebo za podmienok ustanovených v § 205a.

Vyššie uvedenými ustanoveniami zákonov sa súd prvého stupňa a ani odvolací súd dôsledne neriadili.

Predmetom konania je ochrana vlastníckeho práva k pozemku parcelné č. X. - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere X. m² nachádzajúceho sa v katastrálnom území N., ktorý je vedený Správnou katastra P. na LV č. X.. Ochrana vlastníckeho práva žalobcu má spočívať v zákaze žalovanému, resp. jeho právnej nástupkyni v prejazde motorovými a nemotorovými vozidlami, v prechode peši a v akomkoľvek vstupe na sporný pozemok.

Na pojednávaní konanom dňa 15. mája 2006 právny zástupca žalobcu uviedol, že „Parcela č. X. je katastri nehnuteľnosti zapísaná ako trvalý trávnatý porast. Je pravda, že sú na nej položené betónové panely, avšak toto nie je žiadna povolená stavba, resp. cesta. Tieto panely tam dala firma R.“

Právna zástupkyňa žalovanej reagujúc na prednes právneho zástupcu žalobcu navrhla, aby „súd vypočul bývalého likvidátora spoločnosti Z., ktorý predával ako žalobcovi tak aj žalovanému nehnuteľnosti“. Ďalej navrhla „vypočuť príslušných pracovníkov Mesta P., ktorí vydávali stavebné povolenie“ a taktiež „správcu konkurznej podstaty, ktorý predával nehnuteľnosti spoločnosti K.“.

Súd prvého stupňa uznesením z 15. mája 2006 zamietol návrh právnej zástupkyne žalovanej na doplnenie dokazovania. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa po vyhlásení uznesenia neodôvodnil a nevykonanie týchto dôkazov neodôvodnil ani v odôvodnení rozsudku z 4. decembra 2006 č.k. 13 C 63/2005-113.

Majúc však na zreteli zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania (§ 1 O.s.p.) súd prvého stupňa mal vypočuť právnu zástupkyňou žalovanej navrhnutých svedkov, minimálne príslušných zamestnancov Mesta P., ktorí by dostatočným spôsobom ozrejmili výstavbu pozemnej komunikácie a jej kategorizáciu, ako aj vykonať ohliadku pozemnej komunikácie, a to či sa nachádza v uzavretom areáli účastníkov konania, resp. či ide o pozemnú komunikáciu verejne prístupnú. Na základe takto vykonaného dokazovania by si súd prvého stupňa zabezpečil dostatočný podklad pre posúdenie relevantnosti v konaní predkladaných nájomných a podnájomných zmlúv a súčasne aj pre svoje rozhodnutie o žalobcom uplatnenom nároku na

súdnou ochranu vlastníckeho práva. Nedostatky v naznačených smeroch sú nedostatkami v zisťovaní skutočností rozhodných pre rozhodnutie v predmetnej veci a zodpovedajú „inej vade“, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., z ktorého dôvodu je mimoriadne dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky dôvodné. Totiž vadou v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. je (bez pochybností) nesprávnosť zisteného skutkového stavu nie z pohľadu vykonaného dokazovania, ale z pohľadu postupu súdu v dôkaznom procese. O vadu pri zisťovaní skutkového stavu veci ide hlavne vtedy, ak súd v dôkaznom konaní nepostupoval v súlade s ustanovením § 120 O.s.p. a nevykonal dôkaz, ktorý mal poslúžiť k verifikácii právne významnej skutočnosti, predstavujúcej znak skutkovej podstaty aplikovateľnej právnej normy. Za situácie, kedy rozhodná skutočnosť nebola preukázaná inak, pôjde o vadu konania, a to aj vtedy, ak súd taký nevykonaný dôkaz zhodnotil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 132 O.s.p. a vyvodil z neho skutkové zistenia, o ktoré zase oprel svoje právne závery. Na také vady dovolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.), teda aj v prípadoch, v ktorých ich dovolateľ výslovne nenamietal.

Nemožno však sa stotožniť s tvrdením generálneho prokurátora, že napadnuté súdne rozhodnutia spočívajú aj v nesprávnom právnom posúdení veci. V tomto smere sa javia závery generálneho prokurátora ako predčasné. Totižto z obsahu spisu ani z doposiaľ vykonaného dokazovania nie je možné vyvodiť, že predmetná pozemná komunikácia slúžila tak organizácii R. ako aj jej partnerom pri hospodárskej spolupráci (sám generálny prokurátor tvrdí, že pravdepodobne) a teda, že súdy chybné aplikovali nesprávny právny predpis, keď poskytli súkromnoprávnu ochranu podľa Občianskeho zákonníka účastníkovi konania – žalobcovi v situácii, keď táto neprichádzala do úvahy z dôvodu verejnoprávnej úpravy v konaní preskúmaných vzťahov. Teda neobstojí dovolací dôvod uvedený v § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z uvedených dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 243b ods. 1, 3 O.s.p. rozhodnutie krajského ako aj okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Emília Kišacová